

BOLETÍN EPIDEMIOLÓXICO SEMANAL DE GALICIA

VOLUME II / NUM. 7
SEMÁN 1/1987
(5 ó 11 de xaneiro)

CONSELLERÍA DE SANIDADE
E SEGURIDADE SOCIAL

13 DE MARZO DE 1987

PLAN AUTONÓMICO SOBRE DROGODEPENDENCIAS (I)

O Plan Autonómico sobre Drogodependencias (PAD) desenvolve, en coordinación co Plan Nacional sobre Drogas (PND) programas destinados a reduci-la demanda do consumo de drogas. A outra vertente, a redución da oferta, é dicir, a represión do tráfico, é competencia da Delegación do Goberno en Galicia en coordinación cos Gobernadores Cívís.

A Administración autonómica galega creou un órgano, a Comisión Galega de Prevención e Loita contra as Drogodependencias, que é a encargada en definitiva de establece-lo Plan Autonómico sobre Drogodependencias para o territorio histórico de Galicia. Nela conflúen as accións que van emprender neste ámbito os diferentes departamentos da Xunta.

As liñas mestras do PAD poden dividirse en cinco grandes apartados, se ben forman en conxunto unha liña continua e coherente de programación. Estes apartados son:

a) *Prevención.* Incidindo en diferentes sectores da poboación o obxectivo último dos programas neste ámbito é xerar actitudes de saúde na poboación de tal xeito que se faga refractaria ó abuso das drogas.

b) *Asistencia.* Trátase aquí de dispoñer dos medios materiais e humanos precisos para que aqueles suxeitos que consumen e/ou dependen das drogas poidan segui-lo tratamento máis axustado á problemática individual do caso. O PAD pretende que a asistencia vaia integrándose na rede de servicios sanitarios e sociais.

c) *Inserción e reinserción social.* Os programas deste ámbito deben ir dirixidos a que as persoas para as que as drogas supoñen un problema vital teñan a posibilidade de adaptarse ou readaptarse á sociedade da que forman parte. Por isto, estas medidas deben fuxir todo o posible de seren moi específicas. É difícil que as persoas se integren na sociedade, se o marco que se lle ofrece para isto é estruturalmente desagregador.

d) *Formación e investigación.* A programación deste apartado é soporte principal das accións emprendidas noutros ámbitos. Formar educadores, axentes sociais en xeral e formar continuamente ós profesionais que traballan no campo das drogodependencias son as accións emprendidas aquí, xunto co estímulo e apoio á investigación rigorosa e científica.

e) *Coordinación.* A eficacia de todo o PAD está baseada, non só nos programas que este desenvolva nin na planificación que se fai das necesidades. Para abordar con coherencia o problema das drogas deben estar coordinados tódolos sectores implicados: administración, nos seus diferentes niveis, profesionais e centros asistenciais, etc. Este ámbito é un dos que máis preocupan ós xestores do PAD.

BASES PARA A ELABORACIÓN DO PROGRAMA AUTONÓMICO DE PREVENCIÓN DO CONSUMO DE DROGAS E DO PROGRAMA DE FORMACIÓN EN DROGODEPENDENCIAS

1.—Introducción

O presente documento pretende ser unha base para a discusión e a posterior elaboración dun Programa Autonómico de Prevención do Consumo de Drogas. Está, polo tanto, aberto ás suxerencias que poidan provir de tódolos sectores relacionados co tema das drogas. Os profesionais que en Galicia e desde hai varios anos levan traballando nesta problemática, así como as asociacións e institucións implicadas, poderán facer aportacións substanciais. Os programas de prevención que resulten serán que ser froito da colaboración mutua e serán postos en marcha cun único esforzo común, se é que verdadeiramente queremos entre todos establecer unha liña efectiva —que rentabilice os recursos disponibles— de abordaxe da problemática do consumo de drogas e drogodependencia, máis alá das descoordenadas iniciativas individuais que, aínda que ás veces e noutro tempo meritorias, hoxe conducen a unha inadecuada e inefectiva distribución dos recursos utilizables. O Plan Nacional sobre Drogas contempla clara e explicitamente a necesidade de coordinar as diferentes actuacións (preventivas, asistenciais, de investigación, formación, etc.). E

recollendo este postulado básico, a Xunta de Galicia creou a Comisión Galega de Prevención e Loita contra a Droga que ven reuníndose unha vez o mes e na que se integran as diferentes Consellerías implicadas no tema. A través deste órgano autonómico canalízanse as accións a emprender nesta materia, así coma o seguimento das mesmas. É, pois, esta Comisión a encargada, en definitiva, de realiza-lo Plan Autonómico resultante, que contemplará as diferentes actuacións mencionadas, á luz das aportacións que fagan os distintos sectores.

As liñas xerais de actuación que seguen só contemplan a intervención sobre a redución da demanda. Somos conscientes sen embargo de que un plan global de prevención ten que abarcala redución da oferta mediante a acción represiva correspondente e aquilatada. Reduci-la disponibilidad das drogas é un dos factores pertinentes e importantes que facilitarán grandemente o noso esforzo común que, ou é de toda a sociedade no seu conxunto ou terá serios hándicaps e unha expectativa de éxito moi vaga e nada prometedora. Sen embargo, e cando menos polo de agora, imos desde aquí centrármonos na redución da demanda.

O Plan Nacional sobre Drogas (PND) contempla baixo diversos epígrafes as actividades de prevención e formación do persoal. A ámbalas dúas actividades atribúelles especial importancia.

A Administración Autónoma de Galicia compételle a aplicación e desenvolvemento no seu territorio deste plan. Así, é da súa incumbencia tanto o impulsa-las mencionadas actividades coma a coordinación das mesmas. Para esta tarefa será fundamental ter en conta e implicar ós diferentes profesionais e institucións que veñen traballando durante os últimos anos no tema do consumo de drogas e drogodependencia en Galicia.

Esta colaboración pode ter dous niveis:

a) Que os diversos centros, servicios e profesionais participen activamente no desenvolvemento e implantación dun Programa Autonómico de Prevención do Consumo de Drogas.

b) Que, entre outros, os sectores mencionados sexan receptores dunha formación continuada que eleve a súa profesionalidade e que convenientemente debería realizarse desde as instancias da Administración Autónoma.

Os centros de atención a drogodependentes e as asociacións cidadás de loita contra a droga veñen realizando desde hai anos campañas e programas de prevención nas catro provincias galegas. Este labor preventivo víñase efectuando ata agora sen a penas unha coordinación e planificación entre os dispositivos existentes. En efecto, cada asociación e centro realiza cursos, seminarios, etc., dirixidos a distintos sectores da poboación, sen que existan unhas liñas comúns que fagan realmente efectivo o carácter preventivo destas actividades. Isto, loxicamente, tradúcese nun deficiente aproveitamento dos xa de por si escasos recursos cos que contamos.

En canto á formación continuada, practicamente nada se ten feito, cousa que incide negativamente non só no aproveitamento dos recursos, senón tamén nos recursos mesmos.

Faise pois imperiosamente necesario que a administración desenvolva o seu papel nestes aspectos, coordinando os esforzos que xa están en marcha e servindo de aglutinador de todos eles. Desta forma poderá chegarse a concretar un Plan Autonómico de Prevención do Consumo de Drogas que sexa froito de tódolos profesionais implicados, coa coordinación da Consellería de Sanidade e Seguridade Social.

2.—Prevención

Para realizar plans operativos de prevención considérase importante dirixilos a sectores concretos e específicos da poboación. A continuación coméntanse os que poden ser prioritarios.

2.1. País

Os obxectivos a este nivel deberán ter en conta os seguintes aspectos:

- Reduci-la ansiedade fronte ó tema «drogas».
- Ofrecer un *mínimo* de información que lles permita manexarse co tema, podendo incorporar criticamente a información que reciban de diferentes fontes (unha actividade aquí podería consistir en realizar unha crítica de noticias periódicas sobre «a droga»).
- Clarificar estereotipos e mitos socialmente sustentados sobre o tema.
- Ofrecer alternativas ás súas actuais actitudes ante o problema.
- Dar pautas de resposta ante situa-

ESTADO DAS ENFERMIDADES DE DECLARA

SEMAN 1/1987 DO 5

COMARCAS	BRUCELOSE (023)		DISENTERIA BAC.(SHIXELOSE) (004)		ESCARLATINA (034)		FEBRE TIFOIDEA EPARATIFOIDEA (002.2)		GONOCOCIA (URETRITE GONOCÓCICA) (098.0)		GRIPE (487)		HEPATITE VIRICA (070)		INFECCIÓN MENINGOCÓCICA (036)		NEUMONIAS (480-486)	
	1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986	
	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.
A CORUÑA																		
1 CEDEIRA												1						1
2 ORTIGUEIRA												4				1		
3 NARÓN												11						3
4 AS PONTES										2		59						
5 FERROL					1				2		258	3						
6 FENE											80	1						
7 PONTEDEUME											66							
8 CEE											85							3
9 VIMIANZO																		
10 PONTECESO											123	1						1
11 CARBALLO									1		112							1
12 ARTEIXO																		
13 A CORUÑA						2			4		785							1
14 CULLEREDO-O BURGO											32							2
15 OLEIROS										3	20				1			
16 BETANZOS						1			2		89	4						2
17 SANTA COMBA											4							
18 NEGREIRA									3		15							9
19 ORDES									3		90							4
20 CURTIS-TEIXEIRO											7							1
21 SANTIAGO									1		57							3
22 MELIDE											12							
23 MUROS																		2
24 NOIA											22		2					2
25 PADRON									1		48							4
26 BOIRO											29							3
27 RIBEIRA											59	1						
28 A ESTRADA											80	1						
29 LALIN									3		80							2
30 VILAGARCIA DE AROUSA									3		166	1						
31 CALDAS DE REIS											2							
32 VILANOVA DE AROUSA															1			
33 CAMBADOS											22				1			1
34 O GROVE																		
35 SANXENXO											23	1		1				
36 PONTEVEDRA											203			1				2
37 FORCAREI											15							
38 MARIN											107							3
39 CANGAS											8							
40 REDONDELA											27							2
41 VIGO									2		129	1		1				
42 VAL MIÑOR-PANXON									2		25							1
43 PORRIÑO											48							4
44 PONTEAREAS										1	33							1
45 A CAÑIZA											39							1
46 A GARDA								1			12							1
47 TUI											62							
48 SALVATERRA DE MIÑO											43							
49 VIVEIRO											3							2
50 CERVO-BURELA											18							2
51 MONDOŃEDO																		
52 RIBADEO											24							
53 VILALBA															1			3
54 MEIRA									1		31							1
55 FONSAGRADA											17							4
56 GUITIRIZ											2							
57 RABADE											39	1						1
58 LUGO				1							38	1		1				
59 CASTROVERDE									1		2		1					
60 PALAS DE REI																		
61 MONTERROSO											26							4
62 SARRIA											71				1			6
63 BECERREÁ									1		85							2
64 CHANTADA											52							6
65 MONFORTE DE LEMOS											10							
66 QUIROGA											17							
67 O BARCO											151							
68 O CARBALLIÑO											134				1			3
69 RIBADAVIA											74							6
70 OURENSE		1							2		88	2		5				3
71 MACEDA											101							5
72 CASTRO-CALDELAS									1		20							1
73 A POBRA DE TRIVES									1		27				14			1
74 VIANA DO BOLO											48							
75 CELANOVA											87							2
76 ALLARIZ									2		57							2
77 BANDE											20							
78 XINZO DE LIMIA									2		57							1
79 VERÍN									2		55							2
80 A GUDIÑA									2		3							1

DECLARACIÓN OBRIGATORIA

DECLARACIÓN OBRIGATORIA. SITUACIÓN COMARCAL

5 Ó 11 DE XANEIRO

PAROTIDITE (072)		PROCESOS DIARREICOS OUTROS (006-009)		RUBEOLA (056)		REUMATISMO CARDIO-VASCULAR (290-392)		SARAMELO (055)		SIFILE PRIMARIA-SECUNDARIA (091-092)		TOS FERINA (033)		TUBERCULOSE RESPIRATORIA (010-012)		VARICELA (052)		PROCESOS RESPIRATORIOS (I.R.A.) (460-466)		INTOXICACIONES ALIMENTARIAS (003 e 005)		OUTRAS E. D. O.	
1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986		1986	
Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.	Casos	Acumul.
			2												6		15						1
																	17						2
			5												1		28						3
1			12														157						4
			76		1			1						3		18	538						5
			5												2		94						6
			5													21	135						7
			15												3		82						8
																							9
			4									1					286						10
			19											2			286						11
			27														98						12
2			299									7				32	1853						13
			17							1						8	120						14
									1							7	37						15
1			23									1				8	241						16
			6													19	28						17
1			5													7	17						18
1			5					1								1	123						19
			2									1					12						20
			8					1								14	158						21
			1													7	58						22
			19														48						23
			4		1												9	52					24
			10						3								3	54					25
			11														2	27					26
			10		1												2	5					27
			16													15	109						28
			10													5	236						29
1			59													28	576						30
			2											1		1	7						31
			21														33						32
			1					2								13	35						33
																	50						34
			8											1		4	22						35
			91													33	632						36
			2													3	6						37
			4											1			111						38
			10														22						39
			4													16	56						40
			7													8	163						41
			3													7	35						42
			6													6	97						43
			6													10	54						44
			14					1									10			2			45
12			6													19	15						46
			10										1				78						47
			15					6								10	66						48
			10													7	65						49
			9													3	99						50
																							51
			3														81						52
																	28						53
			4													1	101						54
			4														49						55
			1													2							56
			1														56						57
			16		1											6	160						58
																6	20						59
																							60
			10													1	45						61
			31													7	389						62
			2					1								1	136						63
			7														117						64
			5													1	57						65
																	39						66
27			16														454						67
			41						3							13	296						68
			9													4	137						69
			10										2			8	232						70
			7													5	29						71
			9														149						72
			2														76						73
			3														72						74
			13				1									1	182						75
			3													1	19						76
			3													1	3						77
1			5					16					1				43						78
			9														146						79
			3													12	39						80

(Ven da páx. 3)

cións conflictivas derivadas do uso e/ou o abuso de drogas na familia.

Os cursos de pais deberían constituírse como grupos de educación sanitaria e non como grupos de estudo dunha patoloxía. Na planificación e deseño destes cursos será conveniente a participación de grupos, coma por exemplo pais e mestres, ademais dos equipos dos centros e servicios de atención a drogodependentes, as asociacións, entes locais e a Consellería de Sanidade e Seguridade Social.

2.2. Embarzadas e mulleres lactantes

A educación sanitaria neste sector da poboación non só é importante para procurar un período xestante san e pracenteiro, senón tamén porque unha muller embarazada pode ser un verdadeiro axente preventivo dentro da súa familia. Se neste período adopta e/ou reforza actitudes sas e, sobre todo, se a súa parella chega a participar delas, probablemente as xeneralice ó sistema familiar, quedando incorporadas ó mesmo, e así as fomenta en tódolos seus membros. Desta maneira, ademais de lle procurar a un sector clave da poboación —a familia— o que poderíamos denominar unha «liña defensiva» contra a oferta das difefentes sustancias-droga e a subsecuente actitude consumista de demanda (toda oferta xera unha demanda, así como toda demanda sustenta unha oferta) estaríase construíndo o primeiro escalón da corresponsabilidade: defende-la saúde de un mesmo e a do propio grupo, o que sen dúbida se irradiará á sociedade en xeral. Esa liña de defensa, evidentemente, ou se sustenta sobre a base da corresponsabilidade ou pode resultar contrapreventiva («liña neutra» ou incluso impulso-

ra do consumo), como actualmente ocorre en moitos casos, ó incidiren as campañas e programas «preventivos» nos aspectos negativos das drogas (o malo, os perigos, etc.) máis que sobre a capacidade do ser humano de se-lo seu propio coidador —administrador de saúde—, aínda que esta teña, por natureza, os seus límites.

Os obxectivos neste sector da poboación encamiñaranse a:

- Evita-la automedicación.
- Evita-lo uso e/ou o abuso do alcohol e o tabaco, fundamentalmente.
- Fomenta-la mencionada capacidade de «coidarse a si mesmo».

As actuacións aquí poden estar integradas dentro dos cursos de preparación que actualmente se realizan en centros de planificación familiar, de educación maternal e nos servicios das residencias sanitarias. Estes programas deberán requirir-la participación de ámbolos dous cónxuxes para teren algunha eficacia.

Nestes programas participarán os equipos dos centros de planificación familiar, educación maternal, servicios de residencias, centros e servicios de atención a drogodependentes e entidades das que estes dependan, coordinados pola Consellería de Sanidade e Seguridade Social.

2.3. Persoas en tratamento médico

Como parte da poboación xeral, este sector pode ser especialmente receptivo, se a estratexia de comunicación é a axeitada, a mensaxes que teñan por obxectivo:

- Segui-las pautas de tratamento.
- Evita-la automedicación.
- Evita-lo uso e/ou o abuso do tabaco e o alcohol.

- Reforza-la súa autopercepción como corresponsables da súa saúde, é dicir, que a persoa en tratamento adopte unha actitude activa fronte ó seu problema en vez da pasiva habitual; que non agarde a que outros «lle dean saúde», senón que el tamén debe colaborar francamente na consecución e mantemento da mesma.

Nos programas dirixidos a este sector ten participación fundamental o persoal, servicio e institución sanitaria a onde acoden os enfermos, levando a cabo e coordinando as súas actividades nestes aspectos coa Consellería de Sanidade e Seguridade Social.

Probablemente a opción máis realista neste sentido pase pola formación continuada do persoal sanitario en temas de prevención directamente relacionados co seu traballo concreto, sendo apoiada a súa práctica con publicidade pasiva tipo carteis, etc., que poden ser colocados en centros, hospitais, etc.

2.4. Xoves

Hoxe en día está amplamente recoñecida a ineficacia preventiva da acción na que o persoal sanitario acode a escolas, colexios, etc., a dar conferencias e cursiños ós alumnos. E aínda máis, constantemente fábase do seu efecto contrapreventivo a través do mecanismo de estimular a curiosidade e a experimentación. As persoas encargadas de realiza-las tarefas de prevención a este nivel terán que ser aquelas que teñen un contacto máis próximo e cotián co xove, ou sexa, os pais e os profesores. Non obstante, como parte da poboación xeral que son, os xoves poden ser receptores de mensaxes que persigan os obxectivos destinados a aquela, coa súa especificidade necesaria, e que sinalamos máis adiante. Calquera actividade escolar de prevención insertarase dentro do curri-

culum escolar como un bloque máis, sen estar especialmente destacado de entre os outros, formando parte do que podería denominarse educación para a saúde. Volveremos sobre isto ó falar da formación do profesorado.

Tódalas actuacións sinaladas ata agora poden contar convenientemente con material e outras actividades de apoio. Entre elas poderíase realizar unha campaña dirixida á poboación xeral con mensaxes concretas que impacten nos diferentes sectores (pais, xente nova, mulleres embarazadas, enfermos, etc.). Esta campaña contaría con material impreso e audiovisual (carteis, folletos, spots televisivos e programas abertos de radio e T.V.). O carácter da mesma, como se recomenda no PND, deberá ser de orientación e de sensibilización social, dirixida a «desactivar determinadas percepcións sociais en torno ó problema, así como a fomentar entre a poboación unha corresponsabilidade solidaria».

As mensaxes á poboación deberán ter en conta obxectivos comúns ós diferentes sectores e tamén algúns específicos. Entre os comúns están:

- Evita-la automedicación.
- Evita- lo uso e/ou o abuso de alcohol e tabaco.
- Fomentar actitudes de saúde.
- Fomenta-la autopercepción como axente de saúde.
- Esclarece-la imaxe contradictoria e ambigua que ten a sociedade sobre o tema das drogas (vicio-enfermidade, boas-malas, etc.).

Para este apartado cumprirá contar cos profesionais dos medios de comunicación (publicidade) dos centros e servizos de atención a drogodependentes coordinados pola Consellería de Sanidade e Seguridade Social.

CONCELLOS E AGREGACIÓN COMARCAL

(NIVEL VI MAPA SANITARIO DE GALICIA)

COMARCA DE CEDEIRA

Concello de Cedeira
Concello de Cerdido

COMARCA DE ORTIGUEIRA

Concello de Ortigueira
Concello de Mañón

COMARCA DE NARÓN

Concello de Valdovino
Concello de Narón
Concello de San Sadurniño
Concello de Moeche
Concello de Neda

COMARCA DE AS PONTES

Concello de Somozas
Concello de As Pontes

COMARCA DE FERROL

Concello de Ferrol

COMARCA DE FENE

Concello de Artes
Concello de Mugarodos
Concello de Fene
Concello de Capela

COMARCA DE PONTEDEUME

Concello de Cabanas
Concello de Pontedeume
Concello de Miño
Concello de Vilamaior
Concello de Monfero

COMARCA DE CEE

Concello de Muxia
Concello de Dumbría
Concello de Cee
Concello de Fisterra
Concello de Corcubión

Concello de Ezaro-O Pindo (zona asimilada)

COMARCA DE VIMIANZO

Concello de Camariñas
Concello de Vimianzo
(Parroquias de Allo,
Baio e Vilar (Zas))

COMARCA DE PONTECESO

Concello de Malpica
Concello de Ponteceso
Concello de Cabana
Concello de Laxe

COMARCA DE CARBALLO

Concello de Laracha
Concello de Carballo
Concello de Corstanco

COMARCA DE ARTEIXO

Concello de Arteixo

COMARCA DE A CORUÑA

Concello de A Coruña

COMARCA DE CULLEREDO-O BURGO

Concello de Culleredo
Concello de Cambre
Concello de Carral
Concello de Cerceda

COMARCA DE OLEIROS

Concello de Oleiros
Concello de Sada

COMARCA DE BETANZOS

Concello de Bergondo
Concello de Betanzos
Concello de Paderne
Concello de Irixoa
Concello de Abegondo
Concello de Oza dos Rios
Concello de Coirós
Concello de Aranga
Concello de Cesuras

COMARCA DE SANTA COMBA

Concello de Zas
Concello de Santa Comba
Concello de Mazaricos

COMARCA DE NEGREIRA

Concello de A Baña
Concello de Negreira

COMARCA DE ORDES

Concello de Tordoña
Concello de Ordes
Concello de Mesa
Concello de Frades
Concello de Oroso

COMARCA DE CURTIS-TEIXEIRO

Concello de Curtis
Concello de Vilasantar
Concello de Sobrado

COMARCA DE SANTIAGO

Concello de Val do Dubra
Concello de Trazo
Concello de Ames
Concello de Santiago
Concello de O Pino
Concello de Boqueixón
Concello de Torou
Concello de Brión
Concello de Teo
Concello de Vedra

COMARCA DE MELIDE

Concello de Boimorto
Concello de Arzúa
Concello de Melide
Concello de Toques
Concello de Santiso

COMARCA DE MUROS

Concello de Carnota
Concello de Muros

COMARCA DE NOIA

Concello de Oia
Concello de Noia
Concello de Lousame
Concello de Porto do Son

COMARCA DE PADRÓN

Concello de Rois
Concello de Padrón
Concello de Dudro
Concello de Ponteceseiros
Concello de Valga

COMARCA DE BOIRO

Concello de Boiro
Concello de Rianxo

COMARCA DE RIBEIRA

Concello de A Pobra do Caramiñal
Concello de Ribeira

COMARCA DE A ESTRADA

Concello de A Estrada
Concello de Cumis

COMARCA DE LALÍN

Concello de Vila de Cruces
Concello de A Golada
Concello de Silleda
Concello de Lalín
Concello de Rodeiro
Concello de Dozón

COMARCA DE VILAGARCÍA DE AROUSA

Concello de Catoira
Concello de Vilagarcía de Arousa

COMARCA DE CALDAS DE REIS

Concello de Caldas de Reis
Concello de Portas
Concello de Moraña

COMARCA DE VILANOVA DE AROUSA

Concello de Vilanova de Arousa

COMARCA DE CAMBADOS

Concello de Cambados
Concello de Ribadumia
Concello de Meis

COMARCA DE O GROVE

Concello de O Grove

COMARCA DE SANXENXO

Concello de Sanxenxo
Concello de Meaño

COMARCA DE PONTEVEDRA

Concello de Barro
Concello de Campo-Lameiro
Concello de Poio

Concello de Pontevedra
Concello de Cotobade
Concello de Vilaboa
Concello de Ponte-Caldelas
Concello de A Lama

COMARCA DE FORCAREI

Concello de Cerdedo
Concello de Forcarei

COMARCA DE MARÍN

Concello de Marín
Concello de Bueu

COMARCA DE CANGAS

Concello de Cangas
Concello de Moaña
COMARCA DE REDONDELA
Concello de Soutomaior
Concello de Redondela
Concello de Pazos de Borbén
Concello de Fornelos de Montes

COMARCA DE VIGO

Concello de Vigo

COMARCA DE VAL MIÑOR-PANXÓN

Concello de Nigrán
Concello de Baiona
Concello de Gondomar

COMARCA DE PORRIÑO

Concello de Mos
Concello de Porriño
Concello de Saledea de Caselas

COMARCA DE PONTEAREAS

Concello de Pontareas
Concello de Mondariz-Balneario
Concello de Mondariz
Concello de Covelo

COMARCA DE A CAÑIZA

Concello de A Cañiza
Concello de Crecente
Concello de Arbo

COMARCA DE A GUARDA

Concello de Oia
Concello de O Rosal
Concello de A Guarda

COMARCA DE TUI

Concello de Tomiño
Concello de Tui

COMARCA DE SALVATERRA DE MIÑO

Concello de Salvaterra de Miño
Concello de As Neves

COMARCA DE VIVEIRO

Concello de Viveiro
Concello de Viveiro
Concello de Ourense

COMARCA DE CERVO-BURELA

Concello de Xove
Concello de Cervo
Concello de Foz
Concello de Valadouro
Concello de Alfoz

COMARCA DE MONDOŃEDO

Concello de Mondoñedo
Concello de Lourenzá

COMARCA DE RIBADEO

Concello de Barreiros
Concello de Ribadeo
Concello de Trabada

COMARCA DE VILALBA

Concello de Muras
Concello de Xermade
Concello de Vilalba
Concello de Abadín
Concello de Cosperto

COMARCA DE MEIRA

Concello de A Pastoriza
Concello de Riotorto
Concello de A Pontenova Vilaodriz

COMARCA DE RIBEIRA

Concello de Ribeira de Piquín
Concello de Pol
Concello de Castro de Rei (metade Norte)

COMARCA DE A FONSGRADA

Concello de A Fonsagrada
Concello de Nequeira de Muíiz

COMARCA DE GUITIRIZ

Concello de Guitiriz

COMARCA DE RABADE

Concello de Begonte
Concello de Rábade
Concello de Outeiro de Rei

COMARCA DE LUGO

Concello de Castro de Rei (metade Sur)
Concello de Friol
Concello de Lugo
Concello de Guntín
Concello de O Corgo
Concello de Portomarín
Concello de Taboada

COMARCA DE CASTROVERDE

Concello de Castroverde
Concello de Baleira

COMARCA DE PALAS DE REI

Concello de Palas de Rei

COMARCA DE MONTERROSO

Concello de Antas de Ulla
Concello de Monterroso

COMARCA DE SARRIA

Concello de O Páramo
Concello de Sarria
Concello de Lámara
Concello de Paradela
Concello de O Incio
Concello de Samos

COMARCA DE BECERREÁ

Concello de Baralla (Neira de Xusá)
Concello de Becerreá
Concello de Navia de Suarna
Concello de As Nogais
Concello de Cervantes
Concello de Pedrafita

COMARCA DE CHANTADA

Concello de Chantada
Concello de Carballedo

COMARCA DE MONFORTE DE LEMOS

Concello de O Saviñao
Concello de Boveda
Concello de Pantón
Concello de Monforte de Lemos
Concello de Pobra de Brollón
Concello de Sober

COMARCA DE QUIROGA

Concello de Folgoso de Courel
Concello de Quiroga
Concello de Ribas de Sil

COMARCA DE O BARCO

Concello de A Rúa
Concello de Vilamartín de Valdeorras
Concello de O Barco
Concello de Rubiá
Concello de Carballeda
Concello de Larouco
Concello de Petín
Concello de O Bolo

COMARCA DE O CARBALLIÑO

Concello de O Irixo
Concello de Piñor de Cea
Concello de San Cristovo de Cea
Concello de Beariz
Concello de Boborás
Concello de O Carballiño
Concello de Maside
Concello de San Amaro
Concello de Punxín

COMARCA DE RIBADAVIA

Concello de Avión
Concello de Leiro
Concello de Cenlle
Concello de Carballeda de Avia
Concello de Beade
Concello de Melón

Concello de Ribadavia
Concello de Castro de Miño
Concello de Arnoia
Concello de Cortegada

COMARCA DE OURENSE

Concello de Vilamarín
Concello de A Peroxa
Concello de Os Peares
Concello de Amocro
Concello de Cules
Concello de Nogueira de Ramuín
Concello de Ourense
Concello de Pereiro de Aguiar
Concello de Toen
Concello de Barbadás
Concello de San Ciprián de Viñas

COMARCA DE MACEDA

Concello de Maceda
Concello de Xunqueira de Espadanedo
Concello de Paderne de Allariz
Concello de Maceda

COMARCA DE CASTRO-ALDELAS

Concello de Baños de Molgas
Concello de Vilar de Barrio
COMARCA DE CASTRO-ALDELAS
Concello de Parada do Sil
Concello de A Teixeira
Concello de Castro-Caldelas
Concello de Montederramo

COMARCA DE A POBRA DE TRIVES

Concello de San Xoán de Río
Concello de A Pobra de Trives
Concello de Chandrexa de Queixa
Concello de Manzaneda

COMARCA DE VIANA DO BOLO

Concello de A Veiga
Concello de Vilarinho de Conso
Concello de Viana do Bolo

COMARCA DE CELANOVA

Concello de Cartelle
Concello de A Merca
Concello de Gomesende

COMARCA DE RAMIRÓS

Concello de Ramirós
Concello de Celanova
Concello de A Bola
Concello de Pontevedra
Concello de Padrenda
Concello de Quintela de Leirado
Concello de Verea

COMARCA DE ALLARIZ

Concello de Taboadela
Concello de Allariz
Concello de Xunqueira de Ambia

COMARCA DE BANDE

Concello de Bande
Concello de Lobeira
Concello de Entrimo
Concello de Lovios
Concello de Muíños

COMARCA DE XINZO DE LIMIA

Concello de Rairiz de Veiga
Concello de Vilar de Santos
Concello de Sandiás
Concello de Porqueira
Concello de Xinzo de Limia
Concello de Trasmiras
Concello de Calvos de Randín
Concello de Blancos
Concello de Baltar
Concello de Sarreaus

COMARCA DE VERÍN

Concello de Laza
Concello de Castro de Val
Concello de Cualedro
Concello de Monterrei
Concello de Ombra
Concello de Verín
Concello de Vilardevós

COMARCA DE A GUDIÑA

Concello de Rios
Concello de A Gudiña
Concello de A Mezquita

Subscripción e envío gratuito. Solicitudes: Servicio de Programas e Vixilancia Epidemiolóxica D.X.S.P. Consellería de Sanidade e Seguridade Social. San Caetano, Bloque 2. C.P. 15704 Santiago de Compostela. A CORUÑA.

CONSELLERÍA DE SANIDADE
E SEGURIDADE SOCIAL